

2020-04-09
Ku2020/00918/MD**Kulturdepartementet**Sametingets huvudkansli
Box 90
981 22 GIRON/KIRUNA

Uppdrag till Sametinget att stärka samers förutsättningar att delta i demokratiska beslutsprocesser och i det offentliga samtalet

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Sametinget att genomföra folkbildande och kunskapshöjande insatser som bidrar till att stärka samers, särskilt unga samers, intresse och möjligheter att delta aktivt i demokratin och dess beslutsprocesser och i det offentliga samtalet. Uppdraget syftar särskilt till att nå personer som inte deltar aktivt i politiskt arbete eller känner sig delaktiga i demokratin.

I genomförandet av uppdraget ska Sametinget samråda med Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor och Kommittén Demokratin 100 år (Ku 2018:02) samt andra relevanta aktörer.

Sametinget får för uppdraget använda högst 1 000 000 kronor 2020. Kostnaden ska belasta utgiftsområde 1, anslag 6:1 Allmänna val och demokrati, anslagspost 11 – del till Kammarkollegiet. Medlen utbetalas engångsvis efter rekvisition ställd till Kammarkollegiet senast den 30 oktober 2020. Medel som inte förbrukas ska återbetalas till Kammarkollegiet senast den 31 mars 2021. Vid samma tidpunkt ska en ekonomisk redovisning över använda medel lämnas till Kammarkollegiet. En delredovisning av aktiviteter inom uppdraget utförda under 2020 ska lämnas till regeringen (Kulturdepartementet) senast den 29 januari 2021. Regeringen avser att besluta om motsvarande medel för uppdragets genomförande även för 2021 under förutsättning att riksdagen anvisar medel för ändamålet.

Bakgrund

År 2021 är det 100 år sedan både kvinnor och män för första gången fick rösta i val till riksdagen. Under 2020 och 2021 genomför regeringen därför en nationell kraftsamling, Demokratin 100 år. Målsättningen med satsningen är att främja en uthållig och levande demokrati i hela landet genom att stärka förutsättningarna för människor att i större utsträckning aktivt kunna delta i demokratin. Genom olika insatser avser regeringen främja deltagande och delaktighet i demokratin, öka kunskapen och stärka demokratins motståndskraft.

Skälen för regeringens beslut

Ett aktivt deltagande i demokratin såväl genom deltagande i val och deltagande i demokratin mellan valen grundläggs tidigt i livet. I en levande och jämlik demokrati är det viktigt att alla invånare har de kunskaper, verktyg och förmågor som krävs för att aktivt kunna föra sin talan och delta i demokratins beslutsprocesser. Mot denna bakgrund är det viktigt att unga tidigt ges stöd och möjlighet att delta i demokratiska processer och därigenom etablera kunskaper och förmågor som kan användas hela livet.

I regeringens strategi för en stark demokrati (Ku2018/01406/D) lyfts det demokratiska utanförskapet och det hotade demokratiska samtalet fram som två av demokratins stora utmaningar. En allt för stor del av befolkningen varken deltar eller känner sig delaktiga i demokratin. Undersökningar pekar mot att uppemot en femtedel av befolkningen saknar de kunskaper, verktyg och förmågor som krävs för ett aktivt medborgarskap. 23 procent av unga i åldern 16–24 år deltar aldrig i diskussioner om politik. Dessutom har debattklimatet hårdnat och personer som deltar i samhällsdebatten riskerar att utsättas för hot och hat. Tystas människor tystnar demokratin. Det offentliga samtalet ska vara öppet för en mångfald av röster.

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor lyfter fram att en förutsättning för att unga ska vilja vara delaktiga är att individen vet hur samhället och det demokratiska systemet fungerar. Detta är även en förutsättning för att uppnå det ungdomspolitiska målet att alla unga ska ha makt att forma sina liv och inflytande över samhällsutvecklingen (Ku2019/00778/CSM).

Sametinget invigdes 1993 och är både en statlig myndighet och ett samiskt parlament med folkvalda ledamöter. Ett skäl till Sametingets tillkomst var att

skapa ett organ som kunde företräda det samiska folket och öka samers möjligheter att delta i den offentliga debatten. Två av de övergripande målsättningarna för Sametingets ungdomsråd (SUR) är att samisk ungdom ska ha inflytande och medbestämmande både i Sametinget och i svensk politik och att samiska ungdomars deltagande i politiskt arbete ska öka.

Hösten 2020 genomför Sametinget en rikstäckande kampanj för att öka andelen samer som registrerar sig för deltagande i valet till Sametinget. I anslutning till denna kampanj finns goda möjligheter att genomföra folkbildande och kunskapshöjande aktiviteter som bidrar till ett stärkt deltagande i demokratin och ett ökat samhällsengagemang bland samer, särskilt unga samer. Valrörelsen inför sametingsvalet i maj 2021 utgör ytterligare ett bra tillfälle att genomföra demokratistärkande insatser riktade mot de samiska väljarna, särskilt unga samer. Under hösten 2021 kan de demokratistärkande insatserna i högre grad kopplas till de ordinarie politiska beslutsprocesserna på kommunal, regional och nationell nivå och till den partipolitiska debatten inför de allmänna valen 2022.

På regeringens vägnar

Peter Eriksson

Daniel Wohlgemuth

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM

Finansdepartementet/BA

Kulturdepartementet/CSM

Arbetsmarknadsdepartementet/MRB

Kommittén Demokratin 100 år (Ku 2018:02)

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor